

Allmänna kulturfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår i betänkandet att riksdagen ska ge regeringen till känna att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag på en lösning när det gäller anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler som innebär att medlen kan användas för avsett ändamål.

I betänkandet behandlar utskottet även 21 motionsyrkanden av övergripande kulturpolitisk karaktär från allmänna motionstiden 2010. Samtliga yrkanden avstyrks.

Ett förslag om att införa en kulturlag avstyrks med hänvisning bl.a. till att de nationella kulturpolitiska målen ska styra den statliga kulturpolitiken och vara vägledande i kommuner och landsting.

Flera av yrkandena handlar om kulturella och kreativa näringar samt om regional tillväxt. Utskottet erinrar om den handlingsplan som regeringen beslutat om och om det nyligen tillsatta Rådet för kulturella och kreativa näringar som bör kunna underlätta möjligheterna för dessa näringar att bidra till regional tillväxt och utveckling.

I några yrkanden krävs åtgärder för att förbättra kulturskaparnas villkor. Utskottet hänvisar till en rad satsningar som gjorts på senare år och till att det är en övergripande prioritering i regeringens kulturpolitik att kulturskaparna ska kunna leva på inkomsterna av sitt skapande.

Motionsyrkanden om stöd till arrangörs- och amatörföreningar avstyrks med hänvisning till att statens stöd till civilsamhällets organisationer inte enbart handlar om ekonomiskt bistånd utan även om att ge förutsättningar för att utveckla aktörernas engagemang t.ex. genom dialoger och rådgivning.

Ett motionsförslag om att en översyn ska göras av de statliga kulturmedlen till samisk kultur avstyrks med hänvisning till att regeringen årligen i budgetprocessen prövar nivån på alla anslag i statsbudgeten. Ett annat motionsförslag syftar till en översyn av finansieringen av stiftelsen Gaaltje, vilket i första hand är en fråga för institutionens stiftare.

Utskottet kan inte ställa sig bakom ett förslag om att inrätta ett stimulationsbidrag för om-, till- och nybyggnad av kommunala kulturscener. Två anslag med sådant syfte finns nämligen redan inom utgiftsområde 17.

Ett yrkande syftar till ökad jämställdhet på kulturområdet, något som redan beaktas genom det sektorsövergripande målet för jämställdhetspolitiken och krav som i övrigt ställs på myndigheterna och institutionerna på kulturområdet. Vidare kommer den nya Myndigheten för kulturanalys att ansvara för statistiken på området.

Förslag om att kulturmyndigheter och kulturinstitutioner ska arbeta med hbt-frågor som kulturellt uttryck avstyrks också. De nationella kulturpolitiska målen liksom instruktionerna och anslagsbesluten på området syftar till att kulturutbudet ska präglas av mångfald och att mångfaldsperspektivet ska integreras i verksamheterna.

Då det gäller ett förslag om att biografilm, dvd och teater ska textas redovisar utskottet att Stiftelsen Svenska Filminstitutet hanterar en särskild stödordning för textning. Problemet med att texta teaterföreställningar är ännu inte löst.

Utskottet konstaterar att ett motionsförslag om ett modernt operahus i Stockholm är mycket aktuellt och att synpunkterna i motionen är beaktansvärda. Oavsett om man förordar ett nybyggt eller ett ombyggt operahus eller någon annan lösning är det nödvändigt att noga överväga vad man vill uppnå. Vidare bör det utredningsuppdrag som Kungl. Operan har fått om att bl.a. föreslå nya former för samverkan med landets övriga operainstitutioner inte föregripas.

Ett förslag om att ny musik ska skrivas till Drottningholmsteaterns 250-årsjubileum avstyrks, eftersom det är en fråga för Stiftelsen Drottningholmsteaterns styrelse att ta ställning till.

Vidare avstyrker utskottet ett motionsyrkande om det kristna kulturarvet. En lång rad insatser görs redan i bevarandesyfte. Bland annat utgår en kyrkoantikvarisk ersättning över kulturbudgeten till Svenska kyrkan för kulturhistoriskt motiverade kostnader för vård och underhåll av kyrkliga kulturminnen.

Slutligen avstyrks ett förslag som syftar till att en upphovsrättslig ersättning ska inrättas för folkbibliotekens nättjänster på musik- och filmområdet. I första hand är det en uppgift för folkbiblioteken att tillsammans med de upphovsrättsliga organisationerna och musik- och filmdistributörerna avtala om rättighetsklareringen.

I betänkandet finns nio reservationer och fyra särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	7
Stöd till icke-statliga kulturlokaler	7
Kulturlag	9
Kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt	10
Kulturskaparnas villkor	15
Civilsamhället och kulturen	17
Översyn av samiska kulturmedel	20
Gaaltje sydsamiskt kulturcentrum	21
Bidrag till kulturlokaler	22
Jämställdhet inom kulturområdet	23
Hbt-frågor på kulturområdet	25
Textning av film och teater	26
Modern operabyggnad i Stockholm	28
Nyskriven Drottningholmsmusik	29
Det kristna kulturarvets betydelse	30
Ersättningssystem för digital utlåning av musik och film	32
Reservationer	36
1. Kulturlag, punkt 2 (V)	36
2. Kulturskaparnas villkor, punkt 4 (S)	36
3. Kulturskaparnas villkor, punkt 4 (V)	37
4. Civilsamhället och kulturen, punkt 5 (S, MP, V)	38
5. Översyn av samiska kulturmedel, punkt 6 (SD)	39
6. Bidrag till kulturlokaler, punkt 8 (MP, V)	39
7. Jämställdhet inom kulturområdet, punkt 9 (S, MP)	40
8. Det kristna kulturarvets betydelse, punkt 14 (SD)	40
9. Ersättningssystem för digital utlåning av musik och film, punkt 15 (V)	41
Särskilda yttranden	42
1. Kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt, punkt 3 (S, MP, V)	42
2. Samisk kultur, punkterna 6 och 7 (MP)	42
3. Samisk kultur, punkterna 6 och 7 (V)	42
4. Jämställdhet inom kulturområdet, punkt 9 (V)	43
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	44
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	44

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler.

2. Kulturlag

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 1 (V)

3. Kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr208 av Johan Pehrson (FP),

2010/11:Kr257 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S),

2010/11:Kr289 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S),

2010/11:Kr312 av Leif Pettersson m.fl. (S) och

2010/11:Kr325 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S).

4. Kulturskaparnas villkor

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr250 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S) och

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 5 och 6.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (V)

5. Civilsamhället och kulturen

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Kr239 av Tina Ehn m.fl. (MP) och

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 7.

Reservation 4 (S, MP, V)

6. Översyn av samiska kulturmedel

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr307 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S).

Reservation 5 (SD)

7. Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr305 av Marie Nordén och Gunnar Sandberg (båda S).

8. Bidrag till kulturlokaler

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr238 av Tina Ehn och Agneta Börjesson (båda MP).

Reservation 6 (MP, V)

9. Jämställdhet inom kulturområdet

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr311 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Reservation 7 (S, MP)

10. Hbt-frågor på kulturområdet

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr323 av Hannah Bergstedt m.fl. (S).

11. Textning av film och teater

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr280 av Anita Brodén (FP) yrkande 1.

12. Modern operabyggnad i Stockholm

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr227 av Börje Vestlund och Arhe Hamednaca (båda S).

13. Nyskriven Drottningholmsmusik

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr225 av Gunnar Andréén (FP).

14. Det kristna kulturarvets betydelse

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr275 av Yvonne Andersson (KD).

Reservation 8 (SD)

15. Ersättningsystem för digital utlåning av musik och film

Riksdagen avslår motion

2010/11:Kr333 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 9 (V)

Stockholm den 15 mars 2011

På kulturutskottets vägnar

Berit Högman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Högman (S), Christer Nylander (FP), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Peter Johnsson (S), Göran Montan (M), Kerstin Engle (S), Gustaf Hoffstedt (M), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Anders Flanking (C), Isak From (S), Peder Wachtmeister (M), Tina Ehn (MP), Andreas Carlson (KD), Mattias Karlsson (SD) och Bengt Berg (V).

Utskottets överväganden

Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger som sin mening regeringen till känna att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag på en lösning när det gäller anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler som innebär att medlen kan användas för avsett ändamål.

Bakgrund

Bidrag under anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler, utgiftsområde 17, fördelas enligt förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler. Bidrag får lämnas för ny- eller ombyggnad samt för standardhöjande reparationer och handikappanpassning av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. Vidare får bidrag lämnas för utbyte eller komplettering av inventarier i sådana lokaler. I första hand ska bidrag lämnas till projekt som avser lokaler för läns museer. Frågor om bidrag prövas av Boverket genom Samlingslokaldelegationen efter yttrande från Statens kulturråd. Ansökningar som kommit in före den 1 oktober ett år ska enligt förordningen prövas före utgången av februari månad följande år. Anslaget uppgår innevarande år till ca 9,9 miljoner kronor.

Enligt de villkor som uppställs för anslaget i regleringsbrevet för anslaget 1:5 gäller *dels* att beslut om bidrag ska fattas innan aktuella projekt har påbörjats, *dels* att medel ska utbetalas först när arbetena är avslutade. Detta innebär att bidraget i många fall inte betalas ut förrän något år efter beviljandebeslutet, vilket får till följd att ett anslagssparande byggs upp. Anslagssparandet uppgår för närvarande till ca 20 miljoner kronor. Enligt Boverket beror det höga anslagssparandet bl.a. på att summan av utbetalade bidrag har varit låg under 2010, vilket kan förklaras av att den ekonomiska nedgången har inneburit att vissa projekt som är från 2007 eller 2008 har försenats eller inte fullt ut har genomförts.

I anslagsförordningen (1996:1189) föreskrivs att en myndighet endast får föra över ett anslagssparande motsvarande 3 % av ett tilldelat anslag till följande budgetår. Regeringen kan dock genom särskilt beslut medge att en myndighet får föra över ett belopp som överstiger 3 % av anslaget. För att möjliggöra finansiering av tidigare års åtaganden har regeringen i regleringsbrevet för 2011 för anslaget 1:5 lämnat ett sådant medgivande till Boverket.

Riksdagen kan, efter förslag från regeringen, ge en statlig myndighet ett bemyndigande att i vissa fall göra åtaganden som medför utgifter under följande budgetår. Boverket har i olika sammanhang, bl.a. i budgetunderlaget för åren 2012–2014 samt i samband med att utgiftsprognoser har lämnats, framhållit behovet av ett bemyndigande kopplat till anslaget 1:5. I samband med en utgiftsprognos som lämnades i januari 2011 föreslogs ett bemyndigande med en ram på 20 miljoner kronor. Boverket har bl.a. framhållit att Riksrevisionen i revisionsrapport den 9 februari 2010 har rekommenderat Boverket att verka för att en bemyndiganderam kopplas till bidragsanslag. Det kan nämnas att ett bemyndigande var kopplat till anslaget t.o.m. 2002.

Samlingslokaldelegationen har vid ett sammanträde i februari 2011 beslutat att fördela 1,6 miljoner kronor till fem icke-statliga lokaler. I samtliga dessa fall gäller det projekt som medför utbetalning under 2011. Övriga inkomna ansökningar avslogs med hänvisning till att de projekt som ansökningarna avsåg skulle medföra utbetalning under följande budgetår och att det inte finns något bemyndigande.

Länsmuseernas Samarbetsråd har i en skrivelse den 28 februari 2011, ställd till Kulturdepartementet med kopia till bl.a. kulturutskottet, lyft fram betydelsen av att Boverket får förutsättningar att även fortsättningsvis fördela bidrag också till mer långsiktiga projekt.

I en skriftlig fråga den 2 mars 2011 har initiativ efterfrågats för att lösa utbetalningen av medel till stöd till icke-statliga kulturlokaler (skriftlig fråga 2010/11:346). Frågeställaren pekade bl.a. på att Samlingslokaldelegationen under innevarande år endast har delat ut en mindre del av anslagna medel samt att bidrag endast lämnats till sådana mindre projekt som kan avslutas före den 1 december i år. Kultur- och idrottsministern har i svaret på frågan anfört att Boverket har begärt ett bemyndigande för anslaget Stöd till icke-statliga kulturlokaler och att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Det aktuella anslaget för stöd till icke-statliga kulturlokaler har stor betydelse för att främja tillgången till lokaler för musei-, teater- och konsertändamål och bidrar därmed till att skapa förutsättningar för ett rikt och omväxlande kulturliv runtom i hela landet. Ett statligt stöd är också många gånger villkor för lokal och regional medfinansiering.

Det har – som framgått ovan – visat sig att medel under anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler för närvarande inte fullt ut utnyttjas, vilket får till konsekvens att angelägna projekt inte kan genomföras eller att de fördröjs. Detta är inte tillfredsställande och det är därför viktigt att åtgärder snarast vidtas för att komma till rätta med den uppkomna situationen. Utskottet föreslår därför att riksdagen som sin mening ger till känna att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med förslag på en lösning som innebär att medlen kan användas för avsett ändamål.

Kulturlag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att en kulturlag ska utarbetas. Styrningen av kultursektorn är lagreglerad endast i begränsad mån. Utvecklingen har på senare år alltmer gått i riktning mot mindre styrning. De nya nationella kulturpolitiska målen ska styra den statliga kulturpolitiken samt vägleda och inspirera politiken i kommuner och landsting.

Jämför reservation 1 (V).

Motionen

I *motion Kr332* av Lars Ohly m.fl. föreslås att regeringen snarast ska utarbeta ett förslag till en kulturlag. Enligt motionärerna är kulturens roll för samhällsutvecklingen så fundamental att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. I Norge har man sedan en tid tillbaka en sådan lag, vilket har visat sig vara ett bra sätt att stärka kulturens ställning. Sverige bör snarast följa Norges exempel (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Kulturområdet är endast i begränsad mån lagreglerat.¹ Den formella styrningen av statligt stödd kultur inskränker sig i övrigt huvudsakligen till

- myndighetsinstruktioner i form av författningar
- stödförordningar
- riksdagsuttalanden
- regleringsbrev och andra regeringsbeslut
- medelstildelning.

Regeringen följer upp myndigheternas verksamhet bl.a. genom regelbundna myndighetsdialoger.

I den mån motionsförslaget syftar till lagreglering av den verksamhet som styrs av kommuner och landsting finns det skäl att påminna om den rådande principen om kommunalt självstyre (14 kap. 3 § regeringsformen).

Utskottet kan inte se att det skulle vara till fördel för kulturområdet om det – som motionärerna föreslår – skulle lagregleras i högre grad än vad som nu är fallet. Den statliga styrningen på detta område har på senare år gått i en annan riktning, dvs. mot minskad detaljreglering. Exempelvis är den nya modellen för statens bidragsgivning till regional kulturverksamhet, den s.k. samverkansmodellen, ett uttryck för en strävan mot mindre styrning från statens sida. Modellen har införts fr.o.m. 2011 i fyra landsting

¹ Det gäller främst lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., arkivlagen (1990:782), bibliotekslagen (1996:1596), språklagen (2009:600) och lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

och Gotlands kommun. Ett av syftena med samverkansmodellen är att skapa ett ökat utrymme för regionala prioriteringar och variationer och att föra kulturen närmare medborgarna.

Slutligen är det angeläget att i detta sammanhang framhålla att fundamentet i kulturpolitiken, nämligen de nya nationella kulturpolitiska mål som riksdagen antog hösten 2009, är avsedda att styra den statliga kulturpolitiken samt också inspirera och vägleda politiken i kommuner och landsting (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr332 (V) yrkande 1.

Kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt. Genom den handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som regeringen beslutat om och genom det nyligen tillsatta Rådet för kulturella och kreativa näringar har grunden lagts för en infrastruktur som bör kunna underlätta möjligheterna för dessa näringar att bidra till regional tillväxt och utveckling. Även andra insatser av generell art behövs som t.ex. att administrativa rutiner och regelverk förenklas för företagen.

Jämför särskilt yttrande 1 (S, MP, V).

Motionerna

En rad motioner tar upp frågor om kultur och regional tillväxt.

I *motion Kr208* framhåller Johan Pehrson (FP) att Opera på Skäret i Ljusnarsberg i dag är ett kulturellt musikteatercentrum som uppför högkvalitativa operaproduktioner och som har ambitionen att årligen arrangera en operafestival och etablera Opera på Skäret på den internationella marknaden. Över 8 000 personer besökte sommarfestivalen 2010. Motionären påminner om att det finns tydliga kopplingar mellan ett vitalt och nyskapande kulturliv och ekonomisk tillväxt. Opera på Skäret har stärkt det lokala näringslivet och tillväxten i Bergslagen trots den låga befolkningsstillväxten och trots att det är långt till ett större befolkningscentrum. På grund av det för Sverige unika konceptet och vikten av kulturproduktion i hela landet bör staten uppmärksamma initiativet.

I *motion Kr257* framhåller Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S) att ett rikt kulturliv gör en bygd levande och attraktiv för såväl de boende som näringslivet. Det innebär bl.a. att det blir lättare att få unga och välutbildade personer att stanna kvar och att få nya att flytta in. För att öka tillgången till kultur i glesbygden krävs olika typer av stimulansät-

gärder, något som staten bör ta ett större ansvar för. Bland annat framhåller motionärerna att lokala museer är viktiga kulturinstitutioner som speglar bygdernas utveckling och att de bör kunna tilldelas statliga bidrag.

I *motion Kr289* av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om fortsatt statligt stöd i form av riktade bidrag till viktiga regionala aktörer som exempelvis Dalhalla, så att befolkningen i hela landet kan få tillgång till kulturupplevelser. Motionärerna pekar på att Sverige i Dalhalla har fått en förnämlig utomhusarena för opera som drar till sig både svenska och utländska besökare. Dalhalla som får visst statligt, regionalt och kommunalt stöd (totalt ca 2,3 miljoner kronor per år) genererade 2008 enligt turistekonomiska beräkningar 114 miljoner kronor.

Leif Pettersson m.fl. (S) anser i *motion Kr312* att de orter som inte har ett aktivt och dynamiskt kulturliv kommer att få mycket svårt att hävda sig i den framtida konkurrensen om arbetskraft. Enligt motionärernas uppfattning är det viktigt att de statliga resurserna för kultur sprids och styrs till de regioner som har svårast att på kommersiell väg konkurrera. Det kan t.ex. röra sig om Tornedalen och Tornedalsteatern, om stöd för att digitalisera biografier i glesbygd eller om utställningsstöd till utställningar som anordnas utanför de större städerna.

I *motion Kr325* av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) framhåller motionärerna att möjligheten att få jobb och starta företag inom områden som t.ex. design och besöks- och upplevelsenäringarna växer. Kulturturismen expanderar i Västsverige, vilket gynnar utvecklingen och folkhälsan samt leder till fler arbetstillfällen. Ett statligt stöd behövs emellertid för institutioner av nationellt intresse, t.ex. Göteborgsoperan, som har en liten scen i Skövde, och Göteborgssymfonikerna, som gästspelar i Vara. Motionärerna föreslår att riksdagen ska göra ett tillkännagivande för regeringen som synes syfta till en ekonomisk satsning på kulturen i Västsverige. Det är viktigt att regionens kulturinstitutioner kan upprätthålla en god kvalitet liksom folkbildnings- och folkrörelsearbetet.

Bakgrund

I december 2006 beslutade regeringen om en nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013 där regional tillväxtpolitik, arbetsmarknadspolitik och genomförandet av den europeiska sammanhållningspolitiken bands samman.² Statens kulturråd (KUR), Riksarkivet (RA) och Riksantikvarieämbetet (RAÄ) ska medverka för att genomföra strategin. I mars 2012 ska de redovisa vilka prioriteringar som de gör i arbetet med regionala tillväxtfrågor. Därefter ska Sverige i slutet av 2012 lämna en uppföljningsrapport till Europeiska kommissionen.

² Ursprunget till strategin är ett uppdrag från Europeiska kommissionen om att utarbeta en nationell referensram för genomförandet av de europeiska strukturfondsprogrammen under 2007–2013.

I förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete, regionala utvecklingsprogram och statliga myndigheters roll i det regionala tillväxtarbetet. Länsstyrelser, kommunala samverkansorgan respektive regionala självstyrelseorgan är ansvariga för att utarbeta de regionala utvecklingsprogrammen (5 §).

I september 2009 beslutade regeringen om en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar.³ Planen utgör en del av en fördjupad samverkan mellan näringspolitiken och kulturpolitiken och omfattar en satsning på totalt 73 miljoner kronor under åren 2009–2012.⁴ Det övergripande målet är att stärka entreprenörskap och företagande inom kulturområdet samt att främja kulturell och kreativ kompetens i näringslivet för ökad konkurrenskraft och innovationsförmåga. Insatserna i handlingsplanen utgår från de kulturella och kreativa entreprenörernas behov och möjligheter.

En rad insatser omnämns i handlingsplanen. Av dem ansvarar Tillväxtverket för följande:

- rådgivning till företag
- mäklarfunktioner, nätverk och modeller för samverkan
- entreprenörskap i kulturella och kreativa utbildningar
- kompetensutvecklingsinsatser.

Tillväxtverket och Verket för innovationssystem (Vinnova) har ett gemensamt uppdrag att utveckla inkubatorer, företagshotell och liknande för de kulturella och kreativa näringarna. Vidare har Vinnova ansvaret för insatser som rör innovation och design samt ledarskap och arbetsorganisation. Slutligen har Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) ansvar för områden som rör finansieringsbehov och förbättrad statistik.

Anvisade medel fördelas av Tillväxtverket och Vinnova efter det att regionerna upprättat strategiska planer för hur de avser att arbeta med kulturella och kreativa näringar. KUR, RA, RAÄ, Konstnärsnämnden, Stiftelsen Svenska filminstitutet (SFI) och Nämnden för hemslöjdsfrågor har i uppdrag att utveckla och medverka i insatser för att främja kulturella och kreativa näringar.⁵

Regeringen har nyligen tillsatt ett råd för kulturella och kreativa näringar. Rådet som består av experter och utövare inom kulturella och kreativa områden ska bistå regeringen i arbetet med den nationella handlingsplanen. Det ska också bidra till att stärka både det nationella och det regionala arbetet med kultur och kreativitet som viktiga drivkrafter för hållbar utveckling.

³ Enligt uppgift från Tillväxtverkets webbplats innefattar begreppet kulturella och kreativa näringar områdena: arkitektur, design, film och foto, konst, litteratur, media, mode, musik, måltid, scenkonst, turism och besöksnäring samt upplevelsebaserat lärande.

⁴ Från utgiftsområde 19 Regional tillväxt anvisas 70 miljoner kronor under perioden. Dessutom har 3 miljoner kronor anvisats för 2009 från utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

⁵ Regleringsbrev för 2011 respektive regeringsbeslut om riktlinjer för 2011.

På uppdrag av regeringen har KUR, RAÄ, RA, Tillväxtverket och Vin-nova redovisat i en rapport hur de har fört konkreta diskussioner med två samverkande regioner, Norrbotten och Östergötland, om hur kreativa när-ningar kan utvecklas på regional nivå.⁶ Av rapporten framgår bl.a. att Östergötland arbetat med s.k. inkubatorsverksamhet och nätverksstöd med anknytning till Krutprojektet, som nu är avslutat.⁷ Projektet syftade till att skapa bättre förutsättningar för entreprenörskap och företagande inom den kreativa sektorn och därigenom stärka sektorns ställning i samhället som tillväxtfaktor. I projektet medverkade ytterligare fem län.

Här kan även nämnas några påbörjade projekt som bedrivs med utgångs-punkt i regeringens ovan nämnda handlingsplan för och satsning på kultu-rella och kreativa näringar. Ett exempel utgörs av Region Värmlands och Arvika kommuns projekt Modell A som påbörjades hösten 2010 och beräk-nas fortsätta t.o.m. 2012. I en första fas har skärningspunkterna mellan kultur, besöksnäring och näringsliv i Arvika kartlagts. Med ekonomiskt stöd från Tillväxtverket och medfinansiering från regionen påbörjas nu en andra fas av projektet.

Ett annat aktuellt projektförslag som för närvarande bereds inom Till-växtverket kommer från Jämtlands läns landsting och handlar om Färgfa-briken Norr i Östersund, en arena för kreativitet, innovation, entreprenör-skap och nyföretagande. Ytterligare ett exempel rör Region Dalarna där man planerar att utveckla ett dataspel om Falu koppargruva.

EU har en strategi för arbete och tillväxt. Då det särskilt gäller de kultu-rella och kreativa sektorerna har kommissionen i en grönbok lyft fram dessa sektors potential och presenterat slutsatser som ligger väl i linje med den svenska regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa när-ingar.⁸ Med den kulturella sektorn avser kommissionen scenkonst, bild-konst, kulturarv, film, dvd, video, tv, radio, videospel, nya medier, musik, böcker och press. I den kreativa sektorn ingår arkitektur och formgivning samt undersektorer som grafisk formgivning, modedesign och reklam.

Kulturutskottet, som våren 2010 granskade och lämnade ett utlåtande över grönboken, välkomnade att kommissionen hade uppmärksammat den kulturella och den kreativa sektorns möjligheter att bidra till tillväxt och sysselsättning inom hela EU (utl. 2009/10:KrU14). Dessa båda sektorer rymmer inom sig resurser som bör kunna utvecklas och utnyttjas, ansåg utskottet. Vidare påpekade utskottet följande.

För medlemsstaterna gäller det därför att skapa en gynnsam jordmån i detta syfte. Förutsättningarna och möjligheterna varierar emellertid kraf-tigt både inom och mellan medlemsstaterna, beroende på bl.a. länder-nas ekonomi, demografi, klimat, sysselsättningsgrad och utbildnings-och yrkesutbildningsnivå. Ett land som Sverige med en förhållandevis

⁶ Kreativa näringar. Delrapport inom myndighetsgruppen Innovation och förnyelse (KUR m.fl. 2009).

⁷ Krut står för Kreativ utveckling.

⁸ Europeiska kommissionens grönbok Att ta tillvara potentialen i den kulturella och kre-ativa sektorn KOM(2010) 183.

liten och utspridd befolkning har i dessa avseenden både för- och nackdelar. Därför bör de politiska insatserna anpassas och variera både regionalt och nationellt liksom på EU-nivå.

EU:s strategi för tillväxt, Europa 2020, innehåller en rad s.k. flaggskeppsinitiativ för att påskynda tillväxten. Dessa initiativ kan tillämpas även på kulturella och kreativa näringar.

Även inom ramen för det nordiska samarbetet görs insatser för de kulturella och kreativa näringarna. Sverige bidrar med 150 000 kronor per år fr.o.m. 2011 till det av Nordiska ministerrådet initierade förslaget att etablera ett partnerskap för kultur inom ramen för Nordliga dimensionen. I partnerskapssamarbetet deltar Island, Norge, EU och Ryssland. Syftet är bl.a. att stärka de kreativa branscherna i regionen.

Utskottets ställningstagande

De frågor som tas upp i här aktuella motioner har stort principiellt kultur- och näringspolitiskt intresse. De kulturella och de kreativa näringarna är viktiga inslag i den regionala tillväxtpolitiken. Flera regioner i Sverige har redan erfarenhet av att arbeta med frågor om dessa näringar.

Från statens sida har – som redovisats i det föregående – särskilda åtgärder vidtagits för att både kultur- och näringspolitiken ska få bästa tänkbara förutsättningar för att samverka och långsiktigt bidra till utveckling. Exempel på detta är handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar och det nyligen tillsatta Rådet för kulturella och kreativa näringar. Utskottet välkomnar dessa initiativ som innebär att grunden har lagts för en infrastruktur som bör kunna underlätta möjligheterna för de kulturella och kreativa näringarna att bidra till regional tillväxt och utveckling. För att näringarna ska kunna blomstra i ett längre perspektiv krävs emellertid också andra insatser från statens sida som är av generell art, t.ex. att ytterligare insatser görs för att förenkla administrativa rutiner och regelverk för företagen. Det är också angeläget att utbildningsväsendet inom ramen för de konstnärliga utbildningarna beaktar blivande entreprenörers behov av ekonomiska och juridiska m.fl. basfärdigheter. Likaså är det viktigt att barn ges möjlighet att ta del av kultur på ett tidigt stadium. Genom den samverkan som byggs upp i landet mellan skolan och det professionella kulturlivet inom ramen för Skapande skola-satsningen kan barnens kreativitet utvecklas och de konstnärliga yrkesutövarnas expertis utnyttjas.

I sammanhanget bör också den nya modellen för fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet framhållas. Den s.k. samverkansmodellen har införts fr.o.m. 2011 i fyra landsting och Gotlands kommun. Den innebär att statens bidragsgivning görs utifrån en ökad helhetssyn, flexibilitet och ändamålsenlighet när det gäller bidragens användning. Ett av syftena med samverkansmodellen är att skapa ett ökat utrymme för regionala prioriteringar och variationer.

Med anledning av att olika operainitiativ nämns i tre av de aktuella motionerna, nämligen Kr208 (FP), Kr289 (S) och Kr325 (S), vill utskottet erinra om att regeringen har givit Kungl. Operan i uppdrag att tillsammans med övriga opera- och balettinstitutioner analysera förutsättningarna och föreslå nya former för samverkan mellan nationalscenen och landets operainstitutioner. Uppdraget kommer att redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 1 april 2011.

I samtliga här aktuella motioner nämns olika typer av lokala och regionala kulturinstitutioner. I den mån förslagen syftar till att statliga bidragsmedel ska utgå till dessa vill utskottet understryka att detta är fullt möjligt inom ramen för befintliga stödmodeller på kulturområdet. Det kan tilläggas att förslagen i motionerna Kr312 (S) och Kr325 (S) rör Norrbotten respektive Västra Götaland, två regioner där samverkansmodellen tillämpas fr.o.m. 2011. Modellen ger utrymme för de båda regionerna att på egen hand fördela de statliga medlen även till bidragstagare som inte tidigare fått statligt stöd.

Sammantaget finner utskottet att förslagen i här aktuella motioner i allt väsentligt är tillgodosedda och därför inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Utskottet avstyrker därför motionerna Kr208 (FP), Kr257 (S), Kr289 (S), Kr312 (S) och Kr325 (S).

Kulturskaparnas villkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om kulturskaparnas villkor. Satsningar har gjorts under senare år på att förbättra konstnärernas möjligheter att leva på sin konstnärliga verksamhet genom tillkomsten av Teater-, Dans- och Musikallianserna och inrättandet av Skapande skola. Konstnärsnämnden har i uppdrag att hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden. Regeringens kulturpolitik syftar bl.a. till att förbättra villkoren för den nyskapande kulturen.

Jämför reservationerna 2 (S) och 3 (V).

Motionerna

I *motion Kr332* anser Lars Ohly m.fl. (V) att regeringen bör presentera förslag till åtgärder som skapar fler arbeten för kulturarbetare (yrkande 5) och återkomma till riksdagen med förslag om frilansares möjlighet till försörjning mellan engagemang (yrkande 6). Motionärerna framhåller att arbetande konstnärer ofta har långa utbildningar och hög kompetens men mycket låg eller ingen ersättning alls för sitt arbete. Många konstnärer är frilansare och passar inte in i det rådande regelverket när det gäller ekonomisk trygghet. Det är bra att utvidga de s.k. konstnärssallianserna, men det

räcker inte. Det är ett slöseri att inte ta till vara välutbildade och kompetenta kulturutövare. Regeringen bör lära av Norge där kulturutövare engageras i verksamheter där barn, ungdomar och äldre får möta dem och vara med och skapa kultur.

I motion Kr250 begär Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S) ett tillkännagivande om behovet av kompetensutveckling inom scenkonst och film. Motionären anser att det behövs långsiktiga lösningar för att tillgodose kompetensutvecklingen för de visstidsanställda inom scen- och medieområdet. Kultur-, Arbetsmarknads- och Utbildningsdepartementen bör gemensamt se över möjligheten att stödja berörda arbetsgivare och fackliga organisationer för att skapa en plattform för kompetensutveckling tillsammans med bl.a. de konstnärliga högskolorna, Statens kulturråd och Konstnärsnämnden.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av motionerna vill utskottet erinra om de satsningar som gjorts under senare år på att förbättra konstnärernas möjligheter att leva på sin konstnärliga verksamhet genom tillkomsten av Teater-, Dans- och Musikallianserna och inrättandet av Skapande skola.

Alliansmodellen brukar beskrivas som en tredje anställningsform och innebär förenklat att frilansande scenkonstnärer anställs av ett bolag som betalar ut lön till konstnärerna under perioder då de inte har frilansuppdrag. Därmed får de anställda konstnärerna en jämnare och tryggare ekonomisk situation jämfört med att exempelvis varva frilansuppdrag med perioder av arbetslöshet. Allianserna, som finansieras med statsbidrag, erbjuder även sina anställda olika former av kompetensutveckling. Här kan även nämnas att kulturutskottet kommer att göra en uppföljning och utvärdering av det tre alliansernas verksamhet. Arbetet ska påbörjas under våren 2011 och beräknas kunna bli slutfört i början av 2012.

Vidare påminner utskottet om Skapande skola-satsningen som fr.o.m. 2011 omfattar hela grundskolan. Satsningen innebär att bidrag lämnas till skolhuvudmännen bl.a. för inköp av professionell kulturverksamhet. Genom Skapande skola har därmed en lång rad arbetstillfällen skapats för utövare av konstnärliga yrken. Drygt hälften (54 %) av statsbidragen har nämligen använts för löner och arvoden till professionella kulturaktörer under verksamhetens första tre år (t.o.m. 2010).⁹

Konstnärsnämnden ska enligt sin instruktion (2007:1199) hålla sig underordnad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet (1 §). För detta ändamål tillfördes myndigheten 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2010 och ytterligare närmare 0,5 miljoner kronor fr.o.m. 2011.

⁹ Utfallet av Skapande skola – december 2010. Rapport från Kulturrådet.

Slutligen kan nämnas att en övergripande prioritering i regeringens kulturpolitik syftar till att förbättra villkoren för den nyskapande kulturen. Avsikten är att kulturskaparna ska ha goda möjligheter att fritt utveckla konsten i alla dess former. Det är regeringens ambition att förbättra möjligheterna för kulturskaparna att leva på inkomsterna av sitt skapande. Ett led i detta arbete utgörs av satsningen på kulturella och kreativa näringar som beskrivits på annan plats i detta betänkande. Genom bl.a. utbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser och mäklarfunktioner inom ramen för denna satsning kan en breddad arbetsmarknad uppstå och kulturskaparnas arbets-situation påverkas i positiv riktning.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr250 (S) och Kr332 (V) yrkandena 5 och 6.

Civilsamhället och kulturen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om stöd till arrangörs- och amatörföreningar. Statens stöd till civilsamhället handlar inte enbart om ekonomiskt bistånd utan även om att ge förutsättningar för att utveckla aktörernas engagemang t.ex. genom dialoger och rådgivning. Det av riksdagen fastställda målet för politiken på detta område syftar till att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras.

Jämför reservation 4 (S, MP, V).

Motionerna

I *motion Kr332* begär Lars Ohly m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör ta fram en handlingsplan för att stödja ideella arrangörer. Motionärerna understryker att ideella arrangörer och arrangörsföreningar gör ett fantastiskt arbete för att ge utrymme för både små och stora kulturupplevelser. De ideella krafterna inom kulturlivet är ofta osynliggjorda även om deras arbete är oundgängligt för att möten mellan konstnärer och deras publik ska bli verklighet. Det borde vara en prioriterad fråga för samhället att ta till vara dessa krafter (yrkande 7).

I *motion Kr239* framhåller Tina Ehn m.fl. (MP) att amatörkulturen är en folkrörelse som måste stödjas, vilket i dag främst görs via folkbildningen. Det är viktigt att även amatörkulturens föreningsbildning får stöd, anser motionärerna. För att kunna göra det krävs en genomgång av amatörkulturen och dess stödbehov. En parlamentarisk utredning bör tillsättas för att utreda det samlade ansvaret för amatörkulturen och dess behov.

Bakgrund

Arrangörsföreningar på kulturområdet som exempelvis musik-, teater- och dansarrangörer samt arrangörer på bild- och formområdet liksom *amatörföreningar* inom kulturområdet räknas in i civilsamhället.¹⁰

Begreppet ”civilsamhälle” introducerades av regeringen i propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55). Det definieras där som en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar ideella föreningar, stiftelser, registrerade trossamfund, nätverk, upprop och andra aktörer. Begreppet civilsamhälle är bredare än ideell sektor.

I den kulturpolitiska propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) slog regeringen fast att det finns behov av en ökad samverkan på kulturområdet mellan det civila samhället, kommunerna, landstingen och staten. Dialoger borde därför genomföras med företrädare för ideella och idéburna organisationer och nätverk. Regeringen har därefter tagit initiativ till en serie dialoger under 2010 och 2011. Bland annat har följande frågor diskuterats.

- Hur kan vi se till att det civila samhället får en roll i den nya samverkansmodellen?
- Hur kan villkoren för barn- och ungdomskultur och barns och ungas eget skapande utvecklas och förbättras utifrån samspelet mellan det civila samhället och det offentliga?
- Vilka verktyg och eventuella samarbeten behövs för att det civila samhället på ett mer tydligt sätt ska kunna synliggöras och utvecklas i kulturpolitiken?

Utskottets ställningstagande

Här aktuella motioner tar upp några av det civila samhällets centrala aktörer inom kulturområdet, nämligen arrangörs- och amatörföreningarna, vilkas insatser i hög grad bidrar till att förmedla och gestalta ett rikt kulturliv runtom i landet. Dessa aktörers betydelse avspeglas inte minst genom en rad olika bidragsformer inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid som kan karaktäriseras som främjande- och arrangörsstöd respektive amatörculturstöd.

I den proposition om en politik för det civila samhället som kulturutskottet behandlade under föregående riksmöte framgår tydligt att utgångspunkten för den förda politiken är det civila samhällets betydelse för demokratin och möjligheter att göra människor delaktiga.¹¹ Staten och dess myndigheter kan och bör inte styra det civila samhällets organisatio-

¹⁰ I skriften Dags för dialog som för närvarande är utlagd på Kulturdepartementets webbplats nämns bl.a. Amatörkulturens samrådsgrupp med 18 nationella organisationer som tillsammans samlar 679 000 medlemmar. Vidare nämns Folkets Hus och Parker med 900 anläggningar, Riksteatern med 43 000 medlemmar och 229 riksteaterföreningar, Sveriges roll- och konfliktspelsförbund med ca 70 000 medlemmar samt trossamfunden inklusive Svenska kyrkan, som också är kulturutövande.

¹¹ Bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195.

ner så att fler eller nya grupper omfattas, men kan bidra till en sådan utveckling genom t.ex. kunskap, statistik, villkor för statliga bidrag och genom att bidra till erfarenhetsutbyte och metodutveckling. Det kan t.ex. röra sig om metoder för att hitta nya former av engagemang som lockar fler unga, att vara öppen och tillgänglig, t.ex. via IT-lösningar, eller att synliggöra och undanröja exkluderande mekanismer (prop. s. 50).

Det mål som riksdagen fastställde för politiken för det civila samhället syftar till att

villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer bl.a. genom att utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort.

Målet för politiken ska följas upp utifrån en rad principer. En av dem handlar om att organisationerna och deras medlemmar självständigt ska kunna bedriva sin verksamhet utan kontroll och inblandning från stat, kommun och landsting. En annan princip handlar om att dialoger ska föras mellan regeringen och aktörerna inom det civila samhället. Som redovisats i det föregående har regeringen påbörjat sådana dialoger inom kulturområdet.

Regeringen har också givit Statens kulturråd i uppdrag att i samverkan med Riksantikvarieämbetet och Riksteatern ta fram en rapport med goda exempel på hur kulturinstitutioner kan involvera det civila samhällets organisationer och andra ideella krafter i sina respektive verksamheter. Arbetet ska ske i samverkan med det civila samhället. Uppdraget ska redovisas senast i början av 2012. Vidare ska kulturmyndigheterna enligt regleringsbrevet för 2011 redovisa och bedöma resultaten av samverkan med bl.a. ideella organisationer och andra delar av det civila samhället.

En utgångspunkt för samverkansmodellen som fr.o.m. 2011 har etablerats i fyra regioner och i Gotlands kommun är att dialogen med det civila samhället och de regionala politikerna ska öka.

Utskottet vill understryka att statens stöd till civilsamhället således inte enbart handlar om ekonomiskt bistånd utan även om att ge förutsättningar för att utveckla aktörernas engagemang t.ex. genom dialoger och rådgivning.

Enligt utskottets uppfattning visar det anförda att förslagen i motionerna redan är beaktade genom den förda politiken. Motionerna Kr239 (MP) och Kr332 (V) yrkande 7 avstyrks.

Översyn av samiska kulturmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att en översyn ska göras av de statliga samiska kulturmedlen. Regeringen prövar årligen i budgetprocessen nivån på samtliga anslag i statsbudgeten. Behovet av att tillföra nya medel till ett visst ändamål bör nog vägas mot andra angelägna behov.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

I *motion Kr307* föreslår Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S) att en översyn ska göras av de statliga samiska kulturmedlen i syfte att förbättra och utveckla den samiska kulturen. Bidragsnivån har nämligen legat still under lång tid.

Bakgrund

Under anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete anvisas för 2011 närmare 9 miljoner kronor för samisk kultur (anslagspost 5) och 5,5 miljoner kronor för Sámi Teáhter (anslagspost 6). Medlen disponeras av Sametinget. Enligt villkoren för anslaget ska medel under anslagsposten 5 bl.a. användas för en samisk bibliotekskonsulent.

Vidare fördelar Sametinget medel från Samefonden för samisk kultur och samiska organisationer. För 2009 tillfördes Sametinget 5 miljoner kronor för dessa ändamål.¹²

Sametinget fördelar

- verksamhetsbidrag till ideella samiska organisationer
- specialdestinerade medel till samiska medier, samisk teater-, slöjd- och biblioteksverksamhet samt samegårdar
- bidrag till samisk forskning och/eller forskarutbildning
- projektbidrag till samisk kultur.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning är det självklart att regeringen i den årliga budgetprocessen prövar nivån på samtliga anslag i statsbudgeten och att behovet av att tillföra nya medel till ett visst ändamål nog vägs mot andra angelägna behov.

¹² I enlighet med bestämmelserna i 34 § rennäringslagen (1971:437) och 6 § rennäringsförordningen (1993:384) tillförs Samefonden medel som härrör från upplåtelse av rätten till jakt och fiske på kronomark ovanför odlingsgränsen och renbetesfjällen. Enligt 2 kap. 1 § sametingslagen (1992:1433) ska Sametinget bl.a. besluta om fördelningen av statens bidrag och av medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer samt av andra medel som ställs till samernas gemensamma förfogande.

Vidare påminner utskottet om att den samiska kulturen till stor del finns representerad i Norrbottens län, dvs. en av de regioner som fr.o.m. 2011 tillämpar den s.k. samverkansmodellen. Som redovisats i det föregående har därmed möjligheterna ökat för regionen att självständigt bedöma hur bidragsgivningen bäst främjar utvecklingen av regionen och hur de statliga medlen ska fördelas. Ett av syftena med samverkansmodellen är nämligen att skapa ökat utrymme för regionala prioriteringar och variationer.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr307 (S).

Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att finansieringen av Gaaltije ska ses över. Det är i första hand en uppgift för stiftarna, dvs. bl.a. Samernas riksförbund och Riksorganisationen Same Ätnam, att se över verksamhetens finansiering.

Motionen

I *motion Kr305* föreslår Marie Nordén och Gunnar Sandberg (båda S) att en översyn ska göras av finansieringen av basverksamheten vid kultur- och informationscentret Gaaltije.

Bakgrund

Gaaltije sydsamiskt kulturcentrum i Östersund är en stiftelse med bl.a. Samernas riksförbund och Riksorganisationen Same Ätnam som stiftelsebildare. Gaaltije har till uppgift att öka kunskapen om sydsamisk kultur för att stärka det samiska samhället och för att öka förståelsen för samisk kultur och näringslivsutveckling. Gaaltije bedriver utställnings-, seminarie- och mötesverksamhet i detta syfte. På regeringens uppdrag inrättade Sametinget 2005 ett nationellt samiskt informationscentrum som är samlokaliserat med Gaaltije.

Sametinget disponerar via den statliga kulturbudgeten 14,4 miljoner kronor för 2011. Medlen får användas för olika kulturändamål, som Sametinget självt till stor del kan prioritera. Därutöver fördelar Statens Kulturråd medel för insatser för nationella minoriteter, som även kan riktas till Gaaltije.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att det är angeläget att öka kunskapen om och förståelsen för samernas kultur. Som redovisats i det föregående har Gaaltije möjlighet att via Sametinget och Kulturrådet få bidrag för sin finansiering. Enligt utskottets uppfattning är det i första hand en uppgift för stiftarna, dvs. bl.a. Samernas riksförbund och Riksorganisationen Same Ätnam, att

se över verksamhetens finansiering. Först därefter kan det bli en fråga för regeringen att inom ramen för det ordinarie budgetarbetet bedöma om ett statligt stöd ska inrättas.

Motion Kr305 (S) avstyrks därmed.

Bidrag till kulturlokaler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att inrätta ett stimulansbidrag för om-, till- och nybyggnad av kommunala kulturscener. Två bidragsformer finns redan inom kulturbudgeten som tillgodoser syftet med motionen.

Jämför reservation 6 (MP, V).

Motionen

I *motion Kr238* av Tina Ehn och Agneta Börjesson (båda MP) anser motionärerna att kulturen inte får hindras av en bristfällig infrastruktur. Kulturhus, scener och andra platser för kultur bör rustas upp för att främja en likvärdig tillgång till stora kulturupplevelser i hela landet. Möjligheten att inrätta ett stimulansbidrag för reparation och om-, till- och nybyggnad av kommunala kulturscener bör därför utredas.

Bakgrund

Anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler används för stöd till icke-statliga kulturlokaler för ny- eller ombyggnad inklusive handikappanpassning av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. I första hand lämnas bidrag till projekt som avser lokaler för läns- och museer. Beslut om bidrag fattas av ett särskilt beslutsorgan inom Boverket, Samlingslokaldelegationen, efter samråd med Statens kulturråd. Anslaget uppgår till närmare 10 miljoner kronor för 2011. Bidragsbestämmelser finns i förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler.

Anslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler kan användas bl.a. till ny-, till- eller ombyggnad av lokaler som hålls tillgängliga för föreningslivets möten, studieverksamhet, kulturell verksamhet, förströelse, fritidssysselsättning eller någon liknande verksamhet. Anslaget uppgår till drygt 32 miljoner kronor för 2011. Bidragsbestämmelser finns i förordningen (1996:1593) om bidrag till allmänna samlingslokaler. Även detta bidrag fördelas av Samlingslokaldelegationen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att syftet med den aktuella motionen är tillgodosett genom anslagen för ny- och ombyggnad av icke-statliga kulturlokaler och allmänna samlingslokaler, vilka hanteras av Samlingslokaldelegationen inom Boverket. Enligt utskottets synsätt utgör de båda bidragsformerna viktiga verktyg som medverkar till regionernas och kommunernas möjligheter att utveckla kulturlivet och till att uppnå de nationella kulturpolitiska målen.

Motion Kr238 (MP) avstyrks därmed.

Jämställdhet inom kulturområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ökad jämställdhet inom kulturområdet. De krav som hittills har ställts på kulturinstitutionerna då det gäller jämställdhet har haft effekt. Medvetenheten om dessa frågor har ökat. Det är dock angeläget att utvecklingen på området nogra följs och att krav ställs även i fortsättningen i dessa hänseenden, inte minst inom musik- och filmsektorerna. Den nya Myndigheten för kulturanalys som börjar sin verksamhet den 1 april 2011 kommer att ansvara för att beställa och analysera statistik bl.a. då det gäller jämställdhet på kulturområdet.

Jämför reservation 7 (S, MP) och särskilt yttrande 4 (V).

Motionen

Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S) hävdar i *motion Kr311* att den manliga normen dominerar inom kultursektorn. Det gäller såväl inom scenkonsten och musiklivet som inom bildkonsten. Yrkandet syftar till ökad jämställdhet inom kulturen och till att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i kulturlivet, oavsett om de är konstnärer eller publik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Detta mål är sektorsövergripande och gäller således också inom kulturpolitiken. Samtliga myndigheter på kulturområdet ska enligt sina instruktioner integrera ett jämställdhetsperspektiv i sina verksamheter. Samma krav ställs på de kulturinstitutioner som drivs i någon annan organisationsform – aktiebolag, stiftelser eller föreningar.

Statens kulturråd har i rapporten *På väg mot jämställd scenkonst* (Kulturrådets skriftserie 2009:1) konstaterat att medvetenheten och kunskapen om jämställdhetsfrågor generellt har ökat sedan 2006 då Kommittén för jämställdhet inom scenkonstområdet lämnade sitt betänkande *Plats på scen*

(SOU 2006:42). Könsfördelningen har på många håll förbättrats inom de delar av scenkonstområdet som får stöd från Kulturrådet, såväl när det gäller styrelser, ledning och repertoarråd som när det gäller utövare. Vidare har andelen kvinnliga chefer ökat vid landets teater-, dans- och musikinstitutioner. Inom vissa delar av scenkonstområdet, främst musikområdet, är dock könsfördelningen fortfarande kraftigt avvikande från ambitionen om jämn fördelning. Det gäller såväl institutioner som fria grupper. Det kan finnas flera olika skäl till detta men från ett övergripande jämställdhetsperspektiv är det inte acceptabelt, anser Kulturrådet, som därför kommer att ägna musikområdet särskilt intresse med hänsyn till jämställdhetsperspektivet.

Ett av de övergripande målen för statens filmstöd är att förbättra kvinnliga filmskapares villkor. 2006 års filmavtal innehåller ett mål om att stödet till svensk filmproduktion ska fördelas jämnt mellan män och kvinnor. Målet gäller för långfilm, barn- och ungdomsfilm respektive kort- och dokumentärfilm och avser kategorierna manusförfattare, producenter och regissörer.

Stiftelsen Svenska Filminstitutet har i rapporten 00-talets regidebutanter och jämställdheten från 2010 kommit fram till att mycket tyder på att utvecklingen då det gäller fördelningen av det statliga stödet till debuterande filmregissörer går åt rätt håll. Av debutregissörerna som tagit emot konsulentstöd under innevarande avtalsperiod är 40 % kvinnor.

Konstnärsnämnden publicerade i maj 2010 rapporten Konstnärernas inkomster ur ett jämställdhetsperspektiv. Rapporten visar bl.a. att kvinnor i konstnärgruppen generellt har lägre inkomster än männen och att skillnaden mellan män och kvinnor är störst i gruppen med högst inkomst.

Utskottet konstaterar att de krav som har ställts på kulturinstitutionerna då det gäller jämställdhet har haft effekt och att medvetenheten om dessa frågor har ökat. Det betyder emellertid inte att man från statens sida kan slå sig till ro. Utskottet anser därför att det är angeläget att utvecklingen på området nogga följs och att krav även i fortsättningen ställs i dessa hänseenden, inte minst på musik- och filmsektorerna. För att få ett bredare perspektiv på jämställdheten inom kulturområdet anordnade kulturutskottet i april 2010 en offentlig utfrågning på temat jämställdhet och maktstrukturer inom kulturens område.

I sammanhanget kan nämnas att Myndigheten för kulturanalys som ska börja sin verksamhet den 1 april 2011 kommer att ansvara för att beställa och analysera statistik bl.a. då det gäller jämställdhet inom kulturområdet. Ett gediget statistiskt underlag bör kunna utgöra en fast grund för framtida kultur- och jämställdhetspolitiska bedömningar och ställningstaganden.

Som ett led i arbetet för att uppnå ökad jämställdhet mellan könen inom kulturens olika områden har regeringen den 10 mars 2011 beslutat att satsa 17,5 miljoner kronor under tre år för extra insatser för att stärka kvinnors ställning inom filmen, musiken och museerna. Regeringens beslut innebär att Statens historiska museer och Stiftelsen Svenska Filminstitutet

har fått i uppdrag att utveckla arbetet för ökad jämställdhet inom musei- respektive filmsektorn. Regeringen avser vidare att återkomma under våren 2011 med en satsning även på musikområdet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr311 (S).

Hbt-frågor på kulturområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att det av bl.a. kulturmyndigheternas regleringsbrev ska framgå att de ska arbeta med kulturuttryck som handlar om hbt-personer. De nationella kulturpolitiska målen anger bl.a. att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald oavsett var man bor i landet. Av instruktionerna för kulturmyndigheterna och anslagsbesluten för kulturinstitutionerna framgår att de ska integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i sina verksamheter.

Motionen

I *motion Kr323* av Hannah Bergstedt m.fl. (S) föreslår motionärerna att det av de olika kulturmyndigheternas och kulturinstitutionernas regleringsbrev ska framgå att de ska arbeta med kulturuttryck som handlar om hbt-personer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att ett av de nationella kulturpolitiska målen som antogs av riksdagen 2009 anger att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Det innebär att det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet oavsett var man bor i landet. Bland annat har de nationella och regionala kulturinstitutionerna ett särskilt ansvar i detta avseende. Ett annat av de nationella kulturpolitiska målen anger att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. Detta mål innebär bl.a. att samhället ska präglas av en rikedom av kulturuttryck även utanför kultursektorn (prop. 2009/10:3 s. 26 f., bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). Som nämnts i det föregående styr målen den statliga kulturpolitiken och är avsedda att vägleda och inspirera politiken i kommuner och landsting.

Därutöver kan nämnas att det av instruktionerna för kulturmyndigheterna och anslagsbesluten för kulturinstitutionerna framgår att de ska integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i sina verksamheter.

Motion Kr323 (S) bör inte föranleda någon åtgärd av riksdagen. Motionen avstyrks.

Textning av film och teater

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om textning av biografiffilm, dvd samt teater. Stiftelsen Svenska Filminstitutet hanterar en särskild stödordning för textning av film, video och dvd. Så gott som all svensk film på dvd är möjlig att se med svensk text sedan stödet för textning infördes. Stödet har inte varit lika effektivt när det gäller textning av biografiffilm. Problemen med att texta teaterföreställningar har ännu inte lösts.

Motionen

I *motion Kr280* begär Anita Brodén (FP) att riksdagen ska tillkännage för regeringen att samhället bör stödja hörselskadades tillgång till kulturlivet genom mer textning av film på bio och dvd samt av teater (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Den fråga som motionären tar upp berör en stor del av Sveriges befolkning. Enligt Hörselskadades Riksförbund har över 1 miljon människor i Sverige olika grad av hörselnedsättning. Från statens sida har en rad åtgärder vidtagits för att människor med funktionshinder i alla åldrar ska bli fullt delaktiga i samhällslivet. En handlingsplan för handikappolitiken antogs 2000. Planen involverar alla samhällsområden. För att uppnå de övergripande mål som fastställdes i den nationella handlingsplanen för handikappolitiken har regeringen beslutat om inriktningsmål för olika sektorer.¹³

Inriktningsmålen inom området Kultur, medier och idrott är följande:

- Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet ska förbättras.
- Funktionshindersperspektivet ska vara integrerat i den ordinarie bidragsgivningen inom kulturområdet och idrottsområdet.
- Medietjänster och film ska i högre utsträckning utformas på ett sätt som gör dem tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

På kulturområdet har Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet sektorsansvar för handikappfrågor med anknytning till myndigheternas ansvarsområden. Kulturrådet ska vara samlande, stödjande och pådrivande i arbetet. Inom ramen för sitt sektorsansvar söker Kulturrådet föra en systematisk dialog och samverka med kulturlivets aktörer. Kulturrådet samarbetar med andra myndigheter och organisationer och bidrar till metod- och kunskapsutveckling samt initierar och deltar i strategiska satsningar. I detta arbete

¹³ Regeringen har i en skrivelse till riksdagen redovisat arbetet med att genomföra handlingsplanen (skr. 2009/10:166 Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och grunden för en strategi framåt).

gäller den s.k. ansvars- och finansieringsprincipen som innebär att kostnaderna för att öka tillgängligheten ska planeras och finansieras inom ordinarie verksamheter.

I sammanhanget bör även nämnas att de nationella kulturpolitiska målen som riksdagen antog 2009 anger att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. För att uppnå målen ska kulturpolitiken främja allas möjlighet till kulturupplevelser. Det innebär t.ex. att ingen samhällsmedborgare ska känna sig utestängd från kulturlivet (prop. 2009/10:3 s. 26 f., bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145).

Motionsförslaget syftar till att biografilm och dvd samt teaterföreställningar ska textas. Då det gäller biografilm och dvd ligger ansvaret på Stiftelsen Svenska Filminstitutet som har i uppdrag att bidra till att film görs tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Filminstitutet ska även föra en kontinuerlig dialog med filmdistributörer och berörda organisationer för att så många som möjligt ska kunna få del av svensk film. Filminstitutet hanterar en särskild stödordning för textning av film, video och dvd.

Filmutredningen kunde häromåret visa att så gott som all svensk film på dvd är möjlig att se med svensk text sedan stödet för textning infördes. Fördelen med dvd är att åskådaren vid behov kan välja textning och att denna möjlighet gäller generellt för alla exemplar som finns i distribution av de titlar som textats.¹⁴ Däremot har Filminstitutets stöd inte varit lika effektivt när det gäller textning av biografilm. Enligt utredningen beror det delvis på att den analoga distributionen inte är lika flexibel som digitala format. I betänkandet redovisas emellertid också ett annat argument mot att svensk biografilm ska textas. Det argumentet går ut på att textningen kan ses som ett ingrepp i filmen som ett konstnärligt verk. Filmens konstnärliga uttrycksmedel bygger nämligen på användning av rörlig bild och ljud och det finns ett värde i att kunna få se svenska filmer utan textning. Mot denna bakgrund förordar Filmutredningen inte något allmänt krav på att svensk film som får produktionsstöd alltid ska visas med svensk text. Däremot anser utredningen att man bör ställa som villkor för stöd till svensk filmproduktion att det ska vara möjligt att se de filmer som får stöd med svensk text där det finns förutsättningar för detta. Utredningens förslag har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Motionären tar även upp frågan om textning av teaterföreställningar. Det är därför motiverat att här nämna att Post- och telestyrelsen (PTS) har ett sektorsansvar inom sitt område då det gäller den nationella handikappolitiken. PTS ska bl.a. se till att personer med funktionsnedsättning har tillgång till kommunikationstjänster. PTS initierar utvecklings- och försöksverksamhet för att synliggöra och tillgängliggöra nya tekniska möjligheter och har utlyst en innovationstävling på temat kultur och fritid. I det sammanhanget är det tänkbart att textningsproblematiken då det gäller teaterföreställningar kan få sin lösning. Syftet med tävlingen är nämligen att

¹⁴ Vägval för filmen (SOU 2009:73), s. 154.

tillgängliga informations- och kommunikationslösningar ska kunna öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att utöva och ta del av kultur och fritid.

Utskottet konstaterar att de frågor som tagits upp av motionären redan beaktas i den förda politiken och att motionen därför inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motion Kr280 (FP) yrkande 1 avstyrks därmed.

Modern operabyggnad i Stockholm

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att se över möjligheten att bygga ett nytt operahus i Stockholm eller skapa andra lokaler lämpliga för ändamålet. Synpunkterna i motionen är beaktansvärda. Emellertid har Kungl. Operan fått i uppdrag att i samarbete med övriga opera- och balettinstitutioner i landet analysera förutsättningarna och föreslå nya former för samverkan mellan nationalscenen och landets operainstitutioner. Syftet är att främja konstnärlig förnyelse och att utbudet av föreställningar i hela landet ska öka. Resultatet av uppdraget bör inte föregripas.

Motionen

I *motion Kr227* framhåller Börje Vestlund och Arhe Hamednaca (båda S) att Kungl. Operan har problem med sina föråldrade och icke ändamålsenliga lokaler, som behöver anpassas till dagens krav på en omväxlande och omfattande repertoar och en god arbetsmiljö för artister och anställda. Det är en nationell angelägenhet att se över möjligheten att bygga ett nytt ändamålsenligt operahus i Stockholm eller skapa andra lokaler för att uppfylla de krav som ställs på ett modernt operahus i dag, vilket riksdagen bör tillkännage för regeringen.

Utskottets ställningstagande

Den fråga som motionärerna tar upp äger hög aktualitet och flera påpekanden i motionen är väl värda att beakta. Utskottet delar motionärernas uppfattning att Kungl. Operans föråldrade och icke ändamålsenliga lokaler behöver anpassas för att motsvara höga krav på arbetsmiljö, säkerhet och möjligheter att hålla en omväxlande repertoar. Givetvis bör också frågor om tillgänglighet beaktas så att operahuset även i det avseendet blir funktionellt. Utskottet är väl medvetet om att Operan är i stort behov av renovering och välkomnar av den anledningen att 10 miljoner kronor avsatts årligen fr.o.m. 2010 för renoveringsinsatser.

Oavsett om man förordar ett nybyggt eller ett ombyggt operahus eller någon annan lösning är det nödvändigt att man noga har övervägt vad man vill uppnå. Kulturministern uttryckte detta tydligt i en interpellationsdebatt hösten 2010. Hon sa då bl.a. att utgångspunkten för en diskussion om ett operahus bör vara att man tar reda på vad operakonsten behöver. Att undersöka hur ett kommande hus ska se ut, var det ska ligga och eventuellt vad det ska kosta vore enligt kulturministern att börja i fel ände (prot. 2010/11:21).¹⁵

Utskottet kan för sin del se att det finns en rad frågor som måste belysas innan man går vidare och eventuellt planerar ett bygge av större eller mindre omfattning. En sådan fråga gäller möjligheten att i framtiden bredda repertoaren till att omfatta även annat än opera och balett, som får anses vara självskrivna inslag. En annan handlar om hur man når publiken och får den att känna sig delaktig även då nyskapande verk och nyskriven musik framförs. En tredje fråga gäller möjligheten att förmedla föreställningar via tv eller digitalt till biografier så att befolkningen i hela landet kan nås. Vidare måste ett ombyggt eller ett nytt operahus ha en sådan flexibilitet att det lämpar sig för både internationella och inhemska gästspel, vilket skulle ge publiken ett rikare utbud med spännande bredd.

För att förbättra utbudet av och tillgången till opera- och balettföreställningar i stora delar av landet har Kungl. Operan fått i uppdrag att i samarbete med övriga opera- och balettinstitutioner föreslå nya former för samverkan. Syftet är att främja konstnärlig förnyelse och att utbudet av och tillgången till föreställningar i hela landet ska öka. Operan ska också pröva det nuvarande uppdraget för nationalscenen med utgångspunkt i en analys av omvärlden, där erfarenheter och jämförelser bör göras med övriga nationalscener i våra nordiska grannländer. Uppdraget kommer att redovisas till Kulturdepartementet senast den 1 april 2011. Enligt utskottets uppfattning bör resultatet av detta uppdrag inte föregripas.

Med hänvisning till det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen. Därmed avstyrks motion Kr227 (S).

Nyskriven Drottningholmssmusik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att ny musik ska skrivas till Drottningholmsteaterns 250-årsjubileum. Det är en uppgift för Stiftelsen Drottningholms teatermuseums styrelse att ta ställning till ett eventuellt jubileumsfirande.

¹⁵ Ip. 2010/11:70 av Börje Vestlund (S) som frågat om kulturministern var beredd att ta initiativ till att utreda möjligheten att bygga ett nytt operahus i Stockholm. Prot. 2010/11:21.

Motionen

I *motion Kr225* föreslår Gunnar Andrén (FP) att riksdagen ska göra ett tillkännagivande för regeringen om att Drottningholmsteaterns 250-årsminne ska uppmärksammas 2016 genom att ny Drottningholmsmusik komponeras och framförs. Av motionen framgår att Drottningholms slottsteater behöver stöd av och samverka med utomstående för ett sådant projekt.

Utskottets ställningstagande

Drottningholms slottsteater som uppfördes på 1760-talet ingår tillsammans med Drottningholms slott och den omgivande parken i ett av de svenska världsarv som upptagits på Unescos världsarvslista. I vårt levande kulturarv ingår även Johan Helmich Romans något äldre orkestersvit Bilägersmusiken, även benämnd Drottningholmsmusiken.

Kulturutskottet avstyrkte en motion med samma syfte under föregående riksmöte (bet. 2009/10:KrU1 s. 85). Utskottet anser alltså att det i första hand är en uppgift för Stiftelsen Drottningholms slottsteaters styrelse att närmare ta ställning till om och i så fall hur ett eventuellt jubileumsfirande ska genomföras. Statens kulturråd har möjlighet att från anslaget 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål bidra till samarbete med tonsättare. Vidare finns det möjligheter för Konstnärsnämnden att finansiera kostnader vid uruppförande av verk som tillkommit i samarbetsprojekt mellan komponister och musiker eller sångare inom ramen för anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr225 (FP).

Det kristna kulturarvets betydelse

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om det kristna kulturarvets betydelse och att den kristna sångskatten ska bevaras. En rad insatser görs i detta syfte från olika myndigheter och andra kulturarvsinstitutioner. Bland annat utgår en s.k. kyrkoantikvarisk ersättning över kulturbudgeten till Svenska kyrkan för kulturhistoriskt motiverade kostnader för vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Den nya myndigheten Statens musikverk kommer inom kort att överta Statens musiksamlingars uppgift att dokumentera och bevara musikens kulturarv.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

I *motion Kr275* begär Yvonne Andersson (KD) ett tillkännagivande om det kristna kulturarvets betydelse för människors välbefinnande. Om man ska kunna bygga upp sin egen identitet och respektera andras kultur och värden är det en förutsättning att man har god kännedom om sitt eget kulturarv, anför motionären. Det kristna kulturarvet ger oss rötter till vår historia, mening i nuet, visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett sammanhang. Det är därför viktigt att det kulturella arv som vi har i den kristna sångskatten bevaras.

Utskottets ställningstagande

Motionsförslaget går ut på att den kristna sångskatten ska bevaras liksom andra delar av det kristna kulturarvet, exempelvis kyrkobyggnader och kyrkliga föremål.

Då det gäller den kristna sångskatten har Statens musiksamlingar som central myndighet på musikens område i uppgift att dokumentera, samla in, vårda, bevara, beskriva och hålla levande musikens kulturarv och därigenom främja musikintresset, musikvetenskapen och den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden. Hos Svenskt visarkiv, som är en avdelning inom myndigheten, finns psalm- och koralböcker från Svenska kyrkan och andra kyrkor, uppteckningar och inspelningar av folkliga koraler, läsarsånger m.m. Även inom myndighetens bibliotek, Statens musikbibliotek, finns samlingar som kan ha intresse i detta sammanhang, t.ex. musikalier samt arkiv- och bildokumentation på musikområdet. Från och med den 1 maj 2011 övertas Statens musiksamlingars uppgifter av Statens musikverk. Enligt förordning (2010:1922) med instruktion för Statens musikverk ska myndigheten bl.a. främja ett varierat musikaliskt utbud samt dokumentera, bevara, främja, bygga upp kunskap om och tillgängliggöra musikens kulturarv.

Vidare finns viss dokumentation, bl.a. inspelningar, av äldre traditionsbärandes andliga sånger i Västerviks musikbibliotek och visarkiv.

Riksantikvarieämbetet har som nationell myndighet ett övergripande ansvar för frågor om kulturarvet. I lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. finns ett särskilt kapitel om kyrkliga kulturminnen som syftar till att kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska skyddas.

Svenska kyrkan är ansvarig för den största delen av vårt kristna kulturarv. Efter det att relationerna mellan staten och Svenska kyrkan ändrades utgår en s.k. kyrkoantikvarisk ersättning över kulturbudgeten. Svenska kyrkan får därmed viss ersättning för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Anledningen till ersättningen är att de kyrkliga kulturvärdena är viktiga för hela samhället. För 2011 uppgår den kyrkoantikvariska ersättningen till 460 miljoner kronor.

Det finns också kyrkliga kulturskatter bevarade på olika museer runtom i landet. Vidare bör de insatser lyftas fram som Svenska kyrkan gör för att det kyrkliga kulturarvet i dess många olika former ska bevaras för framtiden.

Enligt utskottets uppfattning visar det anförda att olika insatser görs för att bevara det kristna kulturarvet för framtiden.

Motion Kr275 (KD) fordrar inte någon särskild åtgärd från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

Ersättningssystem för digital utlåning av musik och film

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag som syftar till att en särskild upphovsrättslig ersättning liknande biblioteksersättningen ska inrättas för folkbibliotekens nättjänster på musik- och filmområdet. Under förutsättning att folkbiblioteken blir en arena för nättjänster på musik- och filmområdet, bör det i första hand vara en uppgift för biblioteken att tillsammans med de upphovsrättsliga organisationerna och musik- och filmdistributörerna avtala om rättighetsklareringen.

Jämför reservation 9 (V).

Motionen

I *motion Kr333* framför Bengt Berg m.fl. (V) uppfattningen att digitala bibliotek ska byggas upp av kataloger med titlar på film och musik från Sverige (yrkande 1). Ett ersättningssystem till de uphovsmän, vilkas musik och filmer förmedlas, bör utredas. Ersättningen ska baseras på nedladdningsstatistik. Systemet bör fungera enligt samma princip som gäller för biblioteksersättningen till författarna för användning av deras verk på folk- och skolbibliotek. När systemet med nedladdning har stabiliserats bör en förhandlingsordning inrättas liknande den som gäller för biblioteksersättningen.

Bakgrund

Upphovsrätt¹⁶

Bestämmelserna om upphovsrätt rätt finns i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL). I 1 kap. 1 § URL anges vad "litterärt eller konstnärligt verk" innebär, nämligen

- skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal,
- datorprogram,
- musikaliskt eller sceniskt verk,

¹⁶ Uppgifterna under rubriken Upphovsrätt har hämtats från betänkandet Musik och film på Internet – hot eller möjlighet? (Ds 2007:29).

- filmverk,
- fotografiskt verk eller något annat alster av bildkonst,
- alster av byggnadskonst eller brukskonst, eller
- verk som har kommit till uttryck på något annat sätt.

Rättigheterna uppkommer när verket skapats och varar normalt i 70 år efter upphovsmannens död.

URL innehåller också bestämmelser om skydd för till upphovsrätten närstående rättigheter. I detta ingår skydd för utövande konstnärers (t.ex. sångare, musiker, skådespelare) framförande av verk, framställare av ljud- och bildupptagningar (dvs. skiv- och filmproducenter) såvitt gäller deras upptagningar (t.ex. cd-skivor och filmer), radio- och televisionsföretag vad gäller deras utsändningar, framställare av kataloger och framställare av fotografiska bilder. Dessa rättigheter varar normalt i 50 år från framförandet, ljud- eller bildupptagningen, utsändningen eller framställningen av respektive prestation.

På *musikområdet* finns i dag en rad organisationer som bevakar rättsinnehavarnas intressen, bl.a. Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) som företräder svenska och utländska upphovsmän och deras förlag och som tecknar avtal för bl.a. musik online (dvs. direktansluten till centraldator). Vidare kan nämnas Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (Sami) som företräder de utövande konstnärerna och International Federation of the Phonographic Industry (IFPI) som företräder skivbolagen.

För *filmproduktion* behöver rättigheter för visning av filmen förvärfvas från de många upphovsmän och utövande konstnärer vilka bidrar till filmen med sina prestationer. De två största upphovsmannaorganisationerna på filmområdet är Teaterförbundet och Sveriges Dramatikerförbund. För dem som är medlemmar i Teaterförbundet finns sedan den 1 januari 2007 ett omfattande kollektivavtal som träffats med Medie- och informationsarbetsgivarna (Mia) för olika producentkategorier inom området, för artisters m.fl. ”medverkan vid produktion av film, tv, video eller andra media”. Avtalet innebär att producenten ges i stort sett all rätt att utnyttja filmverket och de däri ingående bidragen av nyss omnämnt slag, ”medelst varje känd metod”, dvs. nu kända exploateringsformer, och dessutom ”i alla länder”.

Ersättning för utlåning av fysiska medier – vad gäller nu?

Sveriges författarfond förmedlar den statliga *bibliotekersättningen* som utgår till upphovsmän till litterära verk för användningen av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken. Genom en inskränkning av upphovsrätten får ett exemplar av ett litterärt verk fritt spridas vidare sedan det med upphovsmannens samtycke har överlåtits. Detta betyder att bibliotek som har köpt in en bok har rätt att låna ut den; författaren kan inte motsätta sig det och har ingen *laglig* rätt till ersättning. Detta är en

kulturpolitiskt motiverad inskränkning i upphovsrättslagen för att värna allmänhetens tillgång till litteratur genom den fria biblioteksutlåningen. Ersättningen infördes 1954.¹⁷

År 1999 infördes en *ersättning* till upphovsmän och utövande konstnärer för folk- och skolbibliotekens utlåning av musikaliska verk på fonogram. Medel för fonogramersättningen anvisas över utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid under anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer och uppgår för 2011 till 5 miljoner kronor. Av förordningen (1998:1387) om fonogramersättning framgår att Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) fördelar ersättning till upphovsmän och föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (Sami) fördelar ersättning till utövande konstnärer.

Stims uppgift är att ta till vara musikskaparnas ekonomiska rättigheter som de är formulerade i upphovsrättslagen. Stim ger tillstånd till den som vill använda musik (licensierar) och fördelar den ekonomiska ersättningen individuellt till musikskaparna.

Sami bevakar artisters och musikers rättigheter inom ramen för både svensk och internationell upphovsrättslagstiftning. Sami har över 23 000 anslutna musiker och artister som medverkat på en skivinspelning. Ersättningen beräknas på antalet hemlån av cd och kassettband under ett år. Ersättningen gäller emellertid *inte* för nedladdad musik.

Folkbibliotek lånar eller hyr ut spelfilmer på dvd. Dessa är i allmänhet försedda med hyrvideo- eller utlåningsrättigheter som gäller för en enskild titel och anges i presentationen av respektive film. När biblioteket förvärvat spelfilmen ingår den upphovsrättsliga ersättningen i det pris som biblioteket betalar. Inköpspriset på en dvd som ska lånas ut är betydligt högre än priset på motsvarande film som den enskilde får betala.

Digital utlåning och förmedling av musik och film tycks än så länge inte vara särskilt vanlig. Folk- och skolbibliotek kan emellertid ansluta sig till Mediejukeboxen, som finns på 28 bibliotek i dag. Mediejukeboxen som funnits sedan 2007 beskrivs som en utlåningsstation, som för närvarande lagrar ca 350 titlar fördelade på en tredjedel ljudböcker, en tredjedel filmer och en tredjedel musik och faktaprogram. Låntagaren laddar ned titlar i mp3-spelare, usb-minne, Ipod, mediespelare, mobiltelefon eller annan lagringsbar medieenhet. Filerna i boxen är vattenmärkta för att förhindra kopiering och illegal spridning.¹⁸

Då det gäller bibliotekens förmedling av e-böcker kan nämnas att Bonniers, Norstedts, Natur och Kultur samt Piratförlaget via det gemensamt ägda Elib förmedlar sina bokfiler till biblioteken. Biblioteken betalar ca 20 kronor per förmedlad titel till Elib, en summa som täcker bl.a. den upphovsrättsliga ersättningen till författaren.

¹⁷ Uppgifterna har hämtats från Sveriges författarfonds webbplats.

¹⁸ På Elibs webbplats framgår det att begreppet "vattenmärkning" innebär att en e-bok förses med en dold märkning som gör att filen kan spåras till köparen om den skulle spridas illegalt.

Bokbranschen ser en risk för att obegränsade gratis ”utlån” kan urholka förlagens kommersiella förutsättningar. Även biblioteken å sin sida ser en risk som går ut på att deras medieanslag kan urholkas genom de kostnader som de betalar per förmedlad e-titel.

Utskottets ställningstagande

Det förslag som motionärerna fört fram syftar till att en särskild upphovsrättslig ersättning liknande bibliotekersättningen ska inrättas för folkbibliotekens nättjänster på musik- och filmområdet. Utskottet vill framhålla att det finns en grundläggande skillnad mellan utlåning av fysiska medier som biblioteken äger och elektroniska medier som inte ägs utan förmedlas av biblioteken. Ersättningsmodellerna ser olika ut i dessa fall, vilket redovisats i det föregående.

För närvarande är folkbibliotekens nättjänster livligt diskuterade i medierna då det gäller e-böcker. Det är tänkbart att en motsvarande diskussion kommer att initieras om bibliotekens nättjänster på musik- och filmområdena, även om det visat sig att kommersiella onlinetjänster som Spotify då det gäller musik och Voddler då det gäller film redan når en mycket stor publik i Sverige. Enligt utskottets synsätt är det givetvis önskvärt att skyddade verk görs tillgängliga för allmänheten och att upphovsmännen då ersätts för att deras verk utnyttjas.

Under förutsättning att folkbiblioteken blir en arena för nättjänster på musik- och filmområdet, bör det i första hand vara en uppgift för biblioteken att tillsammans med de upphovsrättsliga organisationerna och musik- och filmdistributörerna avtala om rättighetsklareringen. Det kan handla om vilka regler som ska gälla för bibliotekens förmedling av nättjänster och vilken ersättning som biblioteken ska erlagga för att verken nyttjas.

Motion Kr333 (V) yrkande 1 bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motionen avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kulturlag, punkt 2 (V)

av Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser i likhet med motionärerna bakom motion Kr332 (V) att kulturens roll i samhället och för samhällsutvecklingen är av så grundläggande betydelse att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. I Norge har man sedan en tid tillbaka en sådan lag, vilket har visat sig vara ett bra sätt att stärka kulturens ställning. Sverige bör snarast följa Norges exempel. Regeringen bör därför utarbeta ett förslag till en sådan lag som riksdagen kan ta ställning till.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr332 (V) yrkande 1.

2. Kulturskaparnas villkor, punkt 4 (S)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S) och Isak From (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr250 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S) och avslår motion 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

I likhet med motionären bakom motion Kr250 (S) konstaterar vi att allt fler inom scenkonst- och medieområdena arbetar på frilansbasis. Vi tror inte att det är realistiskt att förvänta sig att arbetsgivarna tar ansvar för tillfälligt anställdas kompetensutveckling. Det är snarare så att de utgår från att de tillfälligt anställda ska kunna gå direkt in i en produktion utan särskilda förberedelser.

Vi anser att man i stället måste gå en annan väg som innebär att den offentliga kultur- och mediepolitiken kompletteras med en infrastruktur som erbjuder tränings- och utvecklingsmöjligheter för frilansarna. Detta – tror vi – skulle i ett längre perspektiv kunna gagna såväl publiken som hantverket och konsten.

Kultur-, Arbetsmarknads- och Utbildningsdepartementen bör därför gemensamt se över möjligheten att stödja berörda arbetsgivare och fackliga organisationer genom att skapa en plattform för kompetensutveckling tillsammans med bl.a. de konstnärliga högskolorna, Kulturrådet och Konstnärsnämnden. Vi socialdemokrater har drivit frågan om att skapa en kompetensförsäkring i arbetslivet; detta ska ses som ett led i det arbetet.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr250 (S).

3. Kulturskaparnas villkor, punkt 4 (V)

av Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 samt avslår motion 2010/11:Kr250 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S).

Ställningstagande

Arbetande konstnärer har ofta långa utbildningar och hög kompetens men mycket låg eller ingen ersättning alls för sitt arbete. Många konstnärer är frilansare och passar därför inte in i de rådande trygghetssystemen. Det är därför bra att de s.k. konstnärssallianserna har skapats och att de utvidgas, men det räcker inte, eftersom de engagerar för få scenkonstnärer. Det är ett gigantiskt resursslöseri att inte ta till vara välutbildade och kompetenta kulturutövare. Regeringen bör lära av Norge där kulturutövare engageras i verksamheter där barn, ungdomar och äldre får möta dem och vara med och skapa kultur.

I likhet med motionärerna bakom motion Kr332 (V) anser jag att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder som skapar fler arbeten för kulturutövare och som möjliggör för frilansare att försörja sig även mellan engagemang.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr332 (V) yrkandena 5 och 6.

4. Civilsamhället och kulturen, punkt 5 (S, MP, V)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2010/11:Kr239 av Tina Ehn m.fl. (MP) och 2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 7.

Ställningstagande

Arrangörs- och amatörföreningarna på kulturområdet är centrala aktörer inom civilsamhället och utgör viktiga inslag i den infrastruktur som krävs för att kulturen ska nå ut i hela landet och bidra till att alla ska känna sig delaktiga i kulturlivet.

Vi anser därför – liksom motionärerna bakom motion Kr332 (V) – att regeringen snarast bör ta fram en handlingsplan för att stödja de ideella arrangörerna, som utför ett mycket värdefullt arbete för att förmedla kulturupplevelser av skiftande slag i hela landet. Det bör vara en prioriterad fråga för samhället att ta vara på dessa krafter.

Vi anser också att det är angeläget att – som föreslås i motion Kr239 (MP) – amatörkulturens föreningsbildning stöds av staten. För att kunna göra det krävs en genomgång av amatörkulturen och dess stödbehov. Vi föreslår därför att regeringen tillsätter en parlamentariskt sammansatt kommitté för att utreda det samlade ansvaret för amatörkulturen och dess behov.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr239 (MP) och Kr332 (V) yrkande 7.

5. Översyn av samiska kulturmedel, punkt 6 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr307 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S).

Ställningstagande

Sametinget disponerar för 2011 sammanlagt ca 14,5 miljoner kronor som anvisas över kulturbudgeten. Av medlen är 5,5 miljoner kronor öronmärkta för samisk teater. Vidare ska anslaget enligt regleringsbrevet användas för en samisk bibliotekskonsulent, en kostnad som uppgår till drygt 700 000 kronor.

Som framgår av motion Kr307 (S) har statsbidraget till samisk kultur i stort sett varit oförändrat under en lång följd av år. Enligt min uppfattning är det nu hög tid att vidta åtgärder för att förbättra och utveckla den samiska kulturen. Regeringen bör därför i detta syfte snarast göra en översyn av de statliga samiska kulturmedlen.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr307 (S).

6. Bidrag till kulturlokaler, punkt 8 (MP, V)

av Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr238 av Tina Ehn och Agneta Börjesson (båda MP).

Ställningstagande

I likhet med motionärerna bakom motion Kr238 (MP) anser vi att kulturen inte får hindras av en bristfällig infrastruktur. Vi har exempelvis noterat att scenkonsten kan hämmas av att det inte finns fullt utrustade scener på mer än ett fåtal orter. Enligt vår uppfattning bör regeringen därför utreda möjligheten att inrätta ett stimulansbidrag för reparation samt om-, till- och nybyggnad av kommunala kulturscener så att kulturhus, scener och andra platser för kulturupplevelser kan rustas upp, vilket skulle främja en likvärdig tillgång till stora kulturupplevelser runtom i hela landet.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr238 (MP).

7. Jämställdhet inom kulturområdet, punkt 9 (S, MP)

av Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S) och Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr311 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi konstaterar att den manliga normen alltjämt dominerar inom kultursektorn, framför allt på scenkonstområdet, i musiklivet och inom bildkonsten. Kvinnor är underrepresenterade, särskilt på ledande positioner, och har mindre makt och inflytande. De är en stor och välutbildad yrkesgrupp som alltför sällan får förtroendet att visa vad de går för.

Vi anser att kulturens betydelse för människorna och för samhällsutvecklingen inte kan överskattas. I själva verket är kulturen en spegling av samhället, det som var, det som är och det som ska komma. Det är självklart att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i kulturlivet, både som konstnärer och publik. Därför behöver villkoren mellan kvinnor och män inom kulturlivet utjämnas. Detta får emellertid inte ske genom att styra konstens innehåll eller uttrycksmedel utan genom att aktivt stimulera utbildningsinsatser och projekt som innehåller ett jämställdhetsperspektiv.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr311 (S).

8. Det kristna kulturarvets betydelse, punkt 14 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr275 av Yvonne Andersson (KD).

Ställningstagande

Jag anser att god kännedom om vårt eget kulturarv är en förutsättning för att vi ska kunna bygga upp vår identitet. Det kristna kulturarvet ger oss rötter till vår historia, mening i nuet, visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett större sammanhang. Det är därför viktigt att detta kulturella arv bevaras. Det gäller naturligtvis det materiella kulturarvet i form av kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och andra föremål som är förknippade med den kristna religionen. Men det gäller även det immateriella kulturarvet i form av kristna sånger och seder.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr275 (KD).

9. Ersättningssystem för digital utlåning av musik och film, punkt 15 (V)

av Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Kr333 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Som framgår av motion Kr333 (V) anser Vänsterpartiet att digitala nätbibliotek ska byggas upp av kataloger med film- och musiktitlar och att ett ersättningssystem ska utformas för de upphovsmän, vilkas musik och filmer förmedlas via biblioteken. Ersättningen ska – anser vi – baseras på nedladdningsstatistik. Systemet bör fungera enligt samma princip som gäller för biblioteksersättningen till författarna för användning av deras verk på folk- och skolbibliotek. När systemet med nedladdning har stabiliserats bör en förhandlingsordning inrättas liknande den som gäller för biblioteksersättningen.

Vad jag här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr333 (V) yrkande 1.

Särskilda yttranden

1. Kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt, punkt 3 (S, MP, V)

Berit Högman (S), Peter Johnsson (S), Kerstin Engle (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP) och Bengt Berg (V) anför:

Vi påminner om att vi i våra budgetmotioner hösten 2010 föreslog en satsning om sammanlagt 94 miljoner kronor för att bl.a. återuppta det framgångsrika Accessprojektet. Det skulle ha inneburit att kulturarvet hade kunnat bevaras genom restaureringar, reparationer, katalogisering och digitalisering och att arbetstillfällena därmed hade kunnat skapas inom kulturarbetsmarknaden i hela landet. Därmed hade det också kunnat bidra till att främja kreativiteten och den regionala tillväxten.

Vi föreslog också att satsningen på att digitalisera biografier i hela landet skulle inledas redan 2011. En sådan satsning skulle ge möjlighet att visa film samt direktsända konserter, teater- och operaföreställningar i hela landet, något som visat sig bli en succé på de orter där det redan har införts.

2. Samisk kultur, punkterna 6 och 7 (MP)

Tina Ehn (MP) anför:

Jag påminner om att Miljöpartiet i sin budgetmotion hösten 2010 föreslog att Filmpool Nord skulle få i uppdrag att bygga upp ett internationellt samiskt filmcenter tillsammans med Norge och Finland. Vi har tidigare i annat sammanhang understrukit betydelsen av det stöd som fördelas av Statens kulturråd till de fem nationella minoriteternas språk och kultur (mot. 2009/10:Kr308). Vi föreslog också i det sammanhanget att det sydsamiska kulturcentrumet Gaaltije skulle få en stabil finansiering. Jag har emellertid valt att inte reservera mig till förmån för motion Kr307 (S), eftersom jag förutsätter att regeringen i kommande budgetarbete ser över anslaget till samisk kultur.

3. Samisk kultur, punkterna 6 och 7 (V)

Bengt Berg (V) anför:

Jag påminner om att Vänsterpartiet i annat sammanhang påpekat att anslaget till de nationella minoriteternas kultur i praktiken har stått stilla på samma nivå under en lång följd av år (jfr mot. 2009/10:Kr2) samt att partiet i sin budgetmotion hösten 2010 föreslog att Filmpool Nord borde få i uppdrag att aktivt delta i att bygga upp ett internationellt samiskt filmcenter tillsammans med Norge och Finland. Jag har emellertid valt att inte reservera mig till förmån för motion Kr307 (S), eftersom jag förutsätter att regeringen i kommande budgetarbete ser över anslaget till samisk kultur.

4. Jämställdhet inom kulturområdet, punkt 9 (V)

Bengt Berg (V) anför:

Jag vill påminna om att Vänsterpartiet under föregående mandatperiod föreslog att regeringen skulle utarbeta en feministisk strategi för jämställd kultur. Vi ansåg att en aktionsgrupp, liknande den som tidigare arbetade inom barnkulturområdet, borde tillsättas och få i uppdrag att kartlägga hela kulturlivet ur ett könsmaktsperspektiv. Kartläggningen skulle avse både kulturskaparna och kulturnyttjarna. Vänsterpartiet vidhåller denna uppfattning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Kr208 av Johan Pehrson (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Opera på Skäret i Ljusnarsberg.

2010/11:Kr225 av Gunnar Andrén (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att uppmärksamma Drottningholmsteaterns 250-årsminne 2016.

2010/11:Kr227 av Börje Vestlund och Arhe Hamednaca (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa ett nytt operahus i Stockholm eller att skapa andra ändamålsenliga lokaler i Stockholm.

2010/11:Kr238 av Tina Ehn och Agneta Börjesson (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ett kulturellt stimulansbidrag.

2010/11:Kr239 av Tina Ehn m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda ett samlat ansvar för amatörkulturen.

2010/11:Kr250 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling inom scenkonst och film.

2010/11:Kr257 av Eva Sonidsson och Christina Karlsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur som tillväxtfaktor.

2010/11:Kr275 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det kristna kulturarvets betydelse för människors välbefinnande bör uppmärksammas.

2010/11:Kr280 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samhället bör stödja de hörselskadades tillgång till kulturlivet med mer textning av film på bio, dvd-filmer och teater.

2010/11:Kr289 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten fortsätter att stödja regionalt viktiga aktörer, såsom Dalhalla, så att kulturupplevelser är levande i hela Sverige.

2010/11:Kr305 av Marie Nordén och Gunnar Sandberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur- och informationscentret Gaaltje.

2010/11:Kr307 av Gunnar Sandberg och Marie Nordén (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de statliga samiska kulturmedlen.

2010/11:Kr311 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad jämställdhet inom kultur.

2010/11:Kr312 av Leif Pettersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kulturens betydelse för tillväxt.

2010/11:Kr323 av Hannah Bergstedt m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i de olika kulturmyndigheternas och kulturinstitutionernas regleringsbrev bör framgå att dessa ska arbeta med kulturuttryck som handlar om hbt-personer.

2010/11:Kr325 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den västsvenska kulturen.

2010/11:Kr332 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast presentera förslag till kulturlag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör presentera förslag till åtgärder som skapar fler arbeten för kulturarbetare.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag gällande frilansares möjlighet till försörjning mellan engagemang.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast ta fram en handlingsplan för att stödja de ideella arrangörerna.

2010/11:Kr333 av Bengt Berg m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komma med förslag på ett ersättningsystem.